משניות מבוארות

מסכת ברכות פרק ט - ז

פרק ו בְּכִתּוּב אֶחָד נֶאֱמַר (תהלים כ"ד א) "לַה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ" וּכְתִיב (שם קט"ו ט"ז) "הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַה' וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם" וְאֵמְרוּ חֲז"ל כָּאן קוֹדֶם בְּרָכָה, לֹא הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, וְכָאן לְאַחַר בְּרָכָה, וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם, וְחִיבֵּנוּ חֲז"ל בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה מִן הַתּוֹרָה. **א) כֵּיצַד** אֵיךְ וּבְאֵיזֶה נוֹסַח **מְבָרְכִין**

פרק ו א כֵּיצַד מְבָרְכִין עַל הַפֵּרוֹת. עַל פֵּרוֹת הָאִילָן אוֹמֵר, בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ, חוּץ מִן הַיַּיִן, שֶׁעַל הַיַּיִן אוֹמֵר בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן. וְעַל פֵּרוֹת הָאָרֶץ אוֹמֵר בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, חוּץ מִן הַפַּת, שֶׁעַל הַפַּת הוּא אוֹמֵר הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ. וְעַל הַיְרָקוֹת אוֹמֵר בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בּוֹרֵא מִינֵי דְשָׁאִים: **ב** בְּרַב וְעַל פֵּרוֹת הָאִילָן בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ, לֹא יָצָא. עַל כֻּלָּם אִם אָמַר שֶׁהַכֹּל (נְהִיָּה בִּדְבָרוֹ), יָצָא: **ג** עַל דָּבָר שֶׁאֵין גִּדּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל. עַל הַחִטָּן וְעַל הַנִּבוֹלוֹת וְעַל הַגּוּבְאִי אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל. (עַל הַחֻלֶּב וְעַל הַגְּבִנִּיּוֹת וְעַל הַבֵּיצִים אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל). רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כֹּל שֶׁהוּא מִין מְבָרְכִין עָלָיו: **ד** הָיוּ לְפָנָיו מִינִים הַרְבֵּה, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם מִמִּין שִׁבְעָה, מְבָרֵךְ עָלָיו. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, מְבָרֵךְ עַל אֵיזֶה מֵהֶם שִׁרְצָה: **ה** בְּרַךְ עַל הַיַּיִן שֶׁלְּפָנָיו הַמְּזוֹן, פָּטַר עַל שֶׁלְּאַחֲרָיו הַמְּזוֹן. בְּרַךְ עַל הַפְּרָפֶרֶת שֶׁלְּפָנָיו הַמְּזוֹן, פָּטַר אֶת הַפְּרָפֶרֶת שֶׁלְּאַחֲרָיו הַמְּזוֹן. בְּרַךְ עַל הַפַּת, פָּטַר אֶת הַפְּרָפֶרֶת, לֹא פָּטַר אֶת הַפַּת. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, אַף לֹא מַעֲשֵׂה קְדָרָה: **ו** הָיוּ יוֹשְׁבִין לְאָכְלוֹ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ. הִסְבּוּ, אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּן. בָּא לָהֶם יַיִן בְּתוֹךְ הַמְּזוֹן, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ. לְאַחַר הַמְּזוֹן, אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּם. וְהוּא אוֹמֵר עַל הַמְּגֻמָּר, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְבִיאִין עַל הַמְּגֻמָּר אֶלָּא לְאַחַר לְקָנָיו הַמְּזוֹן. הַסְבּוּ, אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּן, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ. לְאַחַר הַמְּזוֹן, אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּם. וְהוּא אוֹמֵר עַל הַמְּגֻמָּר, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְבִיאִין עַל הַמְּגֻמָּר אֶלָּא לְאַחַר לְקָנָיו הַמְּזוֹן. הוֹסִיפוּ עָלָיו, מְבָרֵךְ עַל הַמְּלֵיחָה וְעַל הַמְּתִיקָה. הוֹסִיפוּ עָלָיו, מְבָרֵךְ עַל הַמְּלֵיחָה וּפוֹטֵר אֶת הַפַּת שֶׁהִפְסַד מֶלַח לוֹ, שְׁאוֹכְלוֹ מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹל הַמְּלֵיחָה לְבַד. זֶה הַכְּלָל כָּל שֶׁהוּא עִקָּר וְגַמּוּנוֹ טְפֵלָה, מְבָרֵךְ עַל הָעִקָּר וּפוֹטֵר אֶת הַטְּפֵלָה: **ח** אֵכֵל תְּאֵנִים עֲנָבִים וְרִמּוֹנִים, וְכֵן שְׁאָר מִינִים מִשִּׁבְעַת הַמִּינִים מְבָרֵךְ אַחֲרֵיהֶם שֶׁלֹּא סִלְּקוּם לוֹ, שֶׁאוֹכְלוֹ מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹל הַמְּלֵיחָה לְבַד. זֶה הַכְּלָל כָּל שֶׁהוּא עִקָּר וְגַמּוּנוֹ טְפֵלָה, מְבָרֵךְ עַל הָעִקָּר וּפוֹטֵר אֶת הַטְּפֵלָה: **ח** אֵכֵל תְּאֵנִים וַעֲנָבִים וְרִמּוֹנִים, מְבָרֵךְ אַחֲרֵיהֶן שֶׁלֹּשׁ בְּרָכוֹת, דִּבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, בְּרָכָה אַחַת (מְעַיֵּן שֶׁלֹּשׁ). רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אִם אֵינוֹ אֶכֵל שֶׁלֹּשׁ הַמִּינִים אֵלּוּ אֵינוֹ מְבָרֵךְ אַחֲרֵיהֶן שֶׁלֹּשׁ בְּרָכוֹת. הַשּׁוֹתֶה מַיִם לְצִמְאוֹ, אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בִּדְבָרוֹ. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת:

פרק ז א שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ כְּאֶחָד, חַיָּבִין לְזַמֵּן. אֲכָל דְּמַאי, וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּטְּלָה תְּרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֻקְדַּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ, הֲרֵי אֵלּוּ מִצְטָרְפִין לְזִמּוּן, וְאִם לֹא שֶׁאֵינָן רוֹאִים

ג' תשרי

אֵינוֹ מְעֻכָּב. **וְהַשָּׁמֵשׁ** הַמְשַׁמֵּשׁ בְּסְעֻדָּה **שֶׁאָכַל בְּזַיִת**, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד בְּמָקוֹם אֶחָד. **וְהַכּוֹתֵי** גֵּרִים שֶׁנִּטְעַנְּיוּ בְּזִמּוּן סַנְהֶרִיב מְחַמֵּת שֶׁהֻקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלִּיחָיו בְּהֶם אֲרָיוֹת, **מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם**, וּמוּבָא בְּגֵמָ' (חולין ד' ע"א) שֶׁהַכּוֹתֵי גֵּרִים דָּמוּ אוֹתוֹ בְּהַר גְּרִזִּים וְנִשְׁאֲרוּ בְּעֵרוֹ. **אֲבָל אֵכֵל טֵבֵל** מִלְּשוֹן טֵבוּ לֹא שֶׁאִינוֹ מְעֻשָּׂר, וְאִם הָיָה חַיָּב בְּמַעֲשֵׂרוֹת **אֲבָל אֵינוֹ מְזַמְּנִין** אוֹתוֹ **בְּרוּךְ אֲשֶׁר הוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ**. **וְעַל הַיְרָקוֹת אוֹמֵר בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה**. **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בּוֹרֵא מִינֵי דְשָׁאִים** אֲפִילּוּ לֹא מִקְּרֵי עֵשֶׂב, **אֲבָל בְּלָם** בְּלוֹן בּוֹרֵא הָעֵץ וּבֵין פְּרִי אֲדָמָה לֶחֶם וְיַיִן **אִם אָמַר שֶׁהַכֹּל** (נְהִיָה בִּדְבָרוֹ) **יָצָא** דְּהוּא כּוֹלֵל הַכֹּל: **ג) עַל דָּבָר שֶׁאֵין גִּדּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ** כְּגוֹן בָּשָׂר וְדָגִים, **אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל** נִהְיָה בִּדְבָרוֹ **עַל הַחִטָּן** יַיִן שֶׁנַּעֲשָׂה לְשְׁתּוֹתוֹ **וְעַל הַנִּבוֹלוֹת** פְּרוֹת שֶׁנִּפְלוּ מִן הָאִילָן קֹדֶם שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ כָּל צָרְכָּן, **וְעַל הַגּוּבְאִי** מִין חֲגָבִים טְהוֹרִים, **אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל** (עַל **הַחֵלֶב וְעַל הַגְּבִנִּיּוֹת וְעַל הַבֵּיצִים אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל**) שֶׁאֵינָם גְּדֵלִים מִן הָאָרֶץ, **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כֹּל שֶׁהוּא מִין קְלֻלָּה אֵלּוּ** הַנִּזְכָּרִים חָמֵץ וּנְבֵלוֹת וּטְבֵלוֹת בְּאֵין עַל יְדֵי קְלֻלָּה, **אֵין מְבָרְכִין עָלָיו** כְּלֹל: **ד) הָיוּ לְפָנָיו מִינִים הַרְבֵּה** רוֹצֶה לֶאֱכֹל מִכֻּלָּם כֹּל אֵיזֶה מֵהֶן יְבָרֵךְ קֹדֶם, **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם מִמִּין שִׁבְעָה** שֶׁנִּשְׁתַּבְּחָה בְּהֶן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאֵלּוּ הֵן (דברים ח' ח') חִטָּה, שְׂעוֹרָה, גֶּפֶן, תְּאֵנָה, רִמּוֹן, זֵיתִים, תְּמָרִים, שֶׁהֵיכָם בְּרוֹתֵיהֶן שׁוֹת **מְבָרֵךְ עָלָיו** עַל מִין הַזֶּה תְּחִלָּה, **וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, מְבָרֵךְ עַל אֵיזֶה מֵהֶן שִׁרְצֶה**, דְּחָבִיב עָדִיף: **ה) בְּרַךְ עַל הַיַּיִן שֶׁלְּפָנָיו הַמְּזוֹן** וְרוֹצֶה לִקְבּוֹעַ עַל הַיַּיִן, אוֹ בְּשִׁבְעַת יָמִים טוֹב שֶׁרְגִילִין לִקְבּוֹעַ עַל הַיַּיִן לִשְׁתּוֹת, **פָּטַר אֶת הַיַּיִן שֶׁלְּאַחַר הַמְּזוֹן** קֹדֶם בִּרְכַּת הַמְּזוֹן אֲפִילּוּ כְּבָר גָּמַר מְלֹאכָל כָּל הַיַּיִן, **בְּרַךְ עַל הַפְּרָפֶרֶת** כְּגוֹן פְּרוּרִים שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ בְּקִדְרָה, שֶׁאֵין בָּהּ מְרֹאָה לֶחֶם וּבְרַכְתּוֹ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת, וְכֵן כָּל מִין שֶׁמְּקַפְּדִין בּוֹ אֶת הַלֶּחֶם, וְלַעֲמָדָם מְבִיאִין אוֹתָן לְפָנֵי אֲכִילָה כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ בּוֹ אֶת הַתַּאֲבוֹן, **פְּרֶפֶרֶת שֶׁלְּפָנָיו הַמְּזוֹן, פָּטַר אֶת הַפְּרָפֶרֶת שֶׁלְּאַחַר הַמְּזוֹן** לְאַחַר שֶׁמְּשַׁמֵּשׁ יְדֵיהֶן מֵהַפַּת, **בְּרַךְ עַל הַפַּת** לֶחֶם, **פָּטַר אֶת הַפְּרָפֶרֶת** שֶׁהִיא בְּטֵלָה לְפַת שֶׁהִיא הָעִקָּר, אֲבָל בְּרַךְ עַל **הַפְּרָפֶרֶת לֹא פָּטַר אֶת הַפַּת** שֶׁאֵין הַפַּת בְּטֵלָה לָהּ, אֲבָל מַעֲשֵׂה קְדֵרָה כְּגוֹן הָרִיפּוֹת וְקָמָח שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל בַּמַּיִם כְּגוֹן לְבִיבוֹת וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן פָּטַר אוֹתָן הַפְּרָפֶרֶת שֶׁמַּעֲשֵׂה קְדֵרָה

ג' תשרי

טָפֵל לְפַרְפֶּרֶת. **בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים** אַף בְּרַךְ עַל הַפְּרָפֶרֶת **אַף לֹא פָּטַר מַעֲשֵׂה קְדֵרָה: ו) הָיוּ יוֹשְׁבִין (לֶאֱכוֹל)** בְּלֹא הַסְבָּה, שֶׁדַּרְכָּן לֶאֱכֹל בְּהַסְבָּה עַל הַמִּטָּה, וְכִשֶּׁלֹּא הִסְבּוּ לֹא עָשׂוּ כְּבִרְיוֹת לֶאֱכֹל בְּיַחַד, **כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ**, אֲבָל **הִסְבּוּ** לֶאֱכֹל בְּיַחַד, אוֹ שֶׁאִמְרוּ לֵךְ וְנִיכוֹל בְּמָקוֹם פְּלוּנִי, **אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּן, בָּא לָהֶם יַיִן בְּתוֹךְ הַמְּזוֹן, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ**, שֶׁאֵין בֵּית הַבְּלִיעָה פְּנוּי וְאֵין יְכוֹלִין לְכַוֵּן לְבָרְכָתוֹ, וּמִשּׁוּם סְכָנָה שֶׁלֹּא יְעַנֶּה אָמֵן בְּאֶמְצַע אֲכִילָה וְנִחְנֵק שֶׁלֹּא יְקַדֵּים קָנֶה לָרֵשׁוּת, אֲבָל אִם בָּא יַיִן **לְאַחַר הַמְּזוֹן שֶׁגְּמַרוּ** לֶאֱכֹל לְפָנָיו בִּרְכַּת הַמְּזוֹן, **אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּם, וְהוּא** הַמְבָרֵךְ עַל הַמְּזוֹן **אוֹמֵר** בִּרְכַּת בּוֹרֵא עֲצֵי בְּשָׂמִים **עַל הַמְּגֻמָּר** שֶׁבְּדַרְכָּן הָיָה לְהָבִיא בְּשָׂמִים אַחַר בִּרְכַּת הַמְּזוֹן בְּמִטְּתָה עַל רֵיחַ טוֹב, **אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְבִיאִין אֶת הַמְּגֻמָּר אֶלָּא לְאַחַר הַסְעֻדָּה** וְלֹא שֶׁיָּצָא לְסְעֻדָּה, וְאֲפִלּוּ יֵשׁ גְּדוֹל מִמֶּנּוּ מִשּׁוּם כְּבוֹדוֹ שֶׁהִתְחִיל בִּבְרָכוֹת אַחֲרוֹנוֹת גּוֹמְרוּ: **ז) הִבִיאוּ לְפָנָיו מְלֵיחָ בְּתִחִלָּה שֶׁקְּשָׁה לֶאֱכֹל לְבַדּוֹ** מִפְּנֵי מְלֹחוֹ, אֹכֶל פֵּרוֹת מְתוּקִים וְקִנּוּחוֹ מְתוּקִים לְבַטֵּל מְתִיקַת הַפֵּרוֹת **וְעַל עָמוּ** וְאֵינוֹ תָּאֵב לֶאֱכֹל פַּת, **מְבָרֵךְ עַל הַמְּלֵיחָ וּפוֹטֵר אֶת הַפַּת שֶׁהִפְסַד מֶלַח לוֹ**, שְׁאוֹכְלוֹ מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹל הַמְּלֵיחָ לְבַד. **זֶה הַכְּלָל כָּל שֶׁהוּא עִקָּר וְגַמּוּנוֹ טְפֵלָה, מְבָרֵךְ עַל הָעִקָּר וּפוֹטֵר אֶת הַטְּפֵלָה: ח) אֵכֵל תְּאֵנִים עֲנָבִים וְרִמּוֹנִים**, וְכֵן שְׁאָר מִינִים מִשִּׁבְעַת הַמִּינִים **מְבָרֵךְ אַחֲרֵיהֶם שֶׁלֹּא סִלְּקוּם לוֹ**, שְׁאוֹכְלוֹ מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹל הַמְּלֵיחָ לְבַד. **זֶה הַכְּלָל כָּל שֶׁהוּא עִקָּר וְגַמּוּנוֹ טְפֵלָה, מְבָרֵךְ עַל הָעִקָּר וּפוֹטֵר אֶת הַטְּפֵלָה: ח** אֵכֵל תְּאֵנִים וַעֲנָבִים וְרִמּוֹנִים, מְבָרֵךְ אַחֲרֵיהֶן שֶׁלֹּשׁ בְּרָכוֹת, דִּבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל. **וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, בְּרָכָה אַחַת (מְעַיֵּן שֶׁלֹּשׁ).** רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, **אִם אֵינוֹ אֶכֵל שֶׁלֹּשׁ הַמִּינִים אֵלּוּ אֵינוֹ מְבָרֵךְ אַחֲרֵיהֶן שֶׁלֹּשׁ בְּרָכוֹת. הַשּׁוֹתֶה מַיִם לְצִמְאוֹ, אוֹמֵר שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בִּדְבָרוֹ.** רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת:

פרק ז א שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ כְּאֶחָד, חַיָּבִין לְזַמֵּן. **אֲכָל דְּמַאי, וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְּלָה תְּרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֻקְדַּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ,** הֲרֵי אֵלּוּ מִצְטָרְפִין לְזִמּוּן, **וְאִם לֹא** שֶׁאֵינָן רוֹאִים אֵלּוּ אֶת אֵלּוּ, **אֵלּוּ מְזַמְּנִין לְעַצְמָן וְאֵלּוּ מְזַמְּנִין לְעַצְמָן** כֵּיוָן שֶׁמְּבָרֵךְ בְּדִינֵי זִמּוּן שֶׁהוּא עַל הַיַּיִן, אוֹמֵר הַתֵּבָא שֶׁאֵין מְבָרְכִין עַל הַיַּיִן בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן, **עַד שֶׁיִּתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם.** דִּבְרֵי **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.** וַחֲכָמִים **אוֹמְרִים מְבָרְכִין** בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן אֲפִילּוּ לֹא נָתַן מַיִם וּבִרְכַּת הַמְּזוֹן שֶׁעֲרֵיכָה מְזִיגָה בְּמַיִם. כֵּיוָן לְעֹלָם מוּדִים שֶׁעֲרֵיכָה מְזִיגָה בְּמַיִם. וְיַיִן שֶׁלָּנוּ רְאוּיִן לִשְׁתִיָּה בְּלֹא מַיִם מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

פרק ח א) אלו דברים שבין בית שמאי ובית הלל בהלכות שבסעדה. בית שמאי אומרים, שֶׁמְּקַדֵּשׁ **מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם** מִקְדָּשׁ שֶׁבְּתוֹרָה לֵיל שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, מִפְּנֵי שֶׁקִּדֵּשׁ הַיּוֹם שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָיוּם קָדַם שֶׁבָּא יַיִן לִקְדּוּשׁ, **וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן** בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן וְכֵן בְּקִבּוּר שֶׁל הַפַּת הַמּוֹצִיא, **ובית הלל אומרים מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן** קֹדֶם, וְהוּא הַדִּין אִם מִקְדַּשׁ עַל הַפַּת, **וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ עַל קִדּוּשׁ הַיּוֹם,** מִפְּנֵי שֶׁהַיַּיִן אֵינוֹ הַפַּת גּוֹרֵם לִקְדּוּשׁ שֶׁתַּאֲמַר עָלָיו, שֶׁאִם אֵינוֹ לוֹ יַיִן אוֹ פַּת אֵינוֹ מְקַדֵּשׁ: **ב) בית שמאי אומרים טוטלים לְיָדִים** רוֹחֲצִים אֶת הַיָּדַיִם לַאֲכִילָה, **וְאַחַר כָּךְ מוֹזִגִין אֶת הַכּוֹס** שֶׁל קִדּוּשׁ, (ר"ח) וְרַשׁ"י מִפְּרָשׁ פֵּרוּשׁ מִין יַיִן שֶׁלְּפָנֵי הַזִּמּוּן, בְּזִמּוּן שֶׁהָיוּ נוֹזְרִים בְּטַהֲרָה וּנְטוּרָה, מִשּׁוּם כָּךְ טוֹטְלִים אֶת יְדֵיהֶם תְּחִלָּה שֶׁיִּרְחֲצוּ אֶת הַכּוֹס וְהַמְּזוּגָה וְיִטְבְּאוּ וְיִקְבְּלוּ הַמְשַׁקִּין שֶׁהַמְשַׁקִּין טְמֵאָה מִדְּיָנוּ וְיִטְבְּאוּ הַמְשַׁקִּין שֶׁהָן רְאוּיוֹן לְאַחֲרֵי הַכּוֹס וְיִקְרְבוּ בְּיֵדֵי בֵּית שַׁמַּאי דְּאִסּוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֹלִי שֶׁאַחוֹרֵיו טְמֵאִין, אַף עַל פִּי שֶׁתּוֹכוֹ אֵינוֹ טָמֵא גּוּזְרָה שֶׁמָּא יִנְתֵּזוּ נְצוֹצוֹת מִתּוֹכוֹ עַל אַחוֹרֵי הַכּוֹס וְיִקְבְּלוּ הַמְשַׁקִּין טְמֵאָה מֵאַחוֹרֵיו וּמוֹזְגִין הַיָּדַיִם **ובית הלל אומרים** מוֹזְגִין שֶׁעֲשׂוּי רִאשׁוֹן **אֶת הַכּוֹס** שֶׁל קִדּוּשׁ דְּסִכְרֵי דְּמִתְּמַר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכוֹס שֶׁאַחוֹרֵיו טְמֵאִין דְּסִכְרֵי דְּמִתְּמַר דִּינְצוֹצוֹת שֶׁלֹּא שִׁכְרָהּ וְהִלְכָּךְ יְמוּג אֶת הַכּוֹס, **וְאַחַר כָּךְ מוֹזְגִין לְיָדַיִם** לְסְעֻדָּה, שֶׁאִם יִטּוֹל יָדַיו מִקֹּדֶם לְאַחוֹרֵיו כּוֹס שֶׁאַחוֹרֵיו טְמֵאִים וּמִתָּה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכוֹס שֶׁאַחוֹרֵיו טָמֵא, וְיִטְבְּאוּ אַחוֹרֵי הַכּוֹס הַמַּיִם שֶׁנִּעֲשׂוּ רִאשׁוֹן יְחַזְרוּ וְיִטְבְּאוּ אֶת הַיָּדַיִם, וְנִמְצָא אוֹכֵל בְּיָדַיִם טְמֵאוֹת: **ג) בית שמאי אומרים מְטַבֵּל** מַגֶּבֶת שֶׁמְּנַגְּבִין בָּהּ אֶת הַיָּדַיִם **בַּמַּיִם** מִגֶּבֶת שֶׁל מַיִם רִאשׁוֹנִים **וּמַניחה** אֶת הַמַּגֶּבֶת **לַשֻּׁלְחָן** לְצַנֵּף אֶת הַיָּדַיִם **וְשֶׁלָּהֶן** שֶׁל הַיָּדַיִם לְשַׁלְּחָן, הַלְכָּךְ לֹא יִנִּיחָנָה לְבַד, שֶׁמָּא יָבֹא הַכֶּסֶת רִאשׁוֹן וְיִטְבְּאוּ אֶת הַמַּשְׁקִין שֶׁבַּמַּיִם הַם הַרְאוּיִם הַם, וְהַמַּשְׁקֶה הָיוּ רִאשׁוֹן, וְיִטְבְּאוּ אֶת הַכּוֹס וְאֶת הַיָּדַיִם שֶׁנִּטְמְקוּם בַּמַּיִם הַם, אֲבָל שֶׁכְּמַיְנִיחָה בַּשֻּׁלְחָן שֶׁהוּא שֵׁנִי גּוּזְרָה שֶׁלֹּא יִטְבְּאוּ אֶת הַכֶּסֶת וְלֹא אֶת הַשֻּׁלְחָן, דְּגָזוּ שֶׁמָּא יַנִּיחָה לְמַפָּה וְאֶת הַשֻּׁלְחָן שֶׁהוּא שֵׁנִי, וְיִטְבְּאוּ הַמַּשְׁקִין שֶׁבַּמַּפָּה מֵחֲמַת הַשֻּׁלְחָן וְיִטְבְּאוּ בָּאכֹל, וּמוּטָב

מסכת ברכות פרק ח - משניות מבוארות

וְהַשָּׁמֵשׁ שֶׁאָכַל כְּזַיִת, וְהַכּוֹתִי, מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם. אֲבָל אֵכֵל טֵבֵל, וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְּלָה תְּרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֻקְדַּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ, וְהַשָּׁמֵשׁ שֶׁאָכַל פְּחוֹת מִכְּזַיִת, וְהַנָּכְרִי, אֵין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם: ב נָשִׁים וַעֲבָדִים וְקְטָנִים, אֵין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם. עַד כַּמָּה מְזַמְּנִין, עַד כְּזַיִת. **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, מְזַמְּנִין בְּשִׁלְשָׁה מִזְּמָנִים. בְּשִׁלְשָׁה וְהוּא, אוֹמֵר, בְּרָכוּ. בְּעֲשָׂרָה, אוֹמֵר נְבָרֵךְ לֵאלֹהֵינוּ. בְּעֲשָׂרָה וְאֶחָד עֶשְׂרֵה רִבּוֹא. בְּמֵאָה, אוֹמֵר, נְבָרֵךְ לְיָיָ אֱלֹהֵינוּ. בְּמֵאָה וְהוּא, אוֹמֵר, בָּרְכוּ. בְּאֶלֶף, אוֹמֵר נְבָרֵךְ לְיָיָ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. בְּאֶלֶף וְהוּא, אוֹמֵר, בָּרְכוּ. בְּרִבּוֹא, אוֹמֵר, נְבָרֵךְ לְיָיָ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים עַל הַמְּזוֹן שֶׁאָכַלְנוּ. בְּרִבּוֹא וְהוּא, אוֹמֵר, בָּרְכוּ. כְּעֵנְיָן שֶׁהוּא אוֹמֵר, בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים עַל הַמְּזוֹן שֶׁאָכַלְנוּ. רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר, לְפִי רֹב הַקָּהָל הֵן מְבָרְכִין, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים סח) "בַּמְּקָהֲלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים, הַ' מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, מַה מְּצִינוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֶחָד מְרַבִּין וְאֶחָד מוֹעִטִין אוֹמֵר, בָּרְכוּ אֶת יְיָ. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ: ד שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ כְּאֶחָד, אֵינָן רַשָּׁאִין לְחַלֵּק, וְכֵן חֲמִשָּׁה. שִׁשָּׁה נֶחֱלָקִין, עַד עֶשְׂרָה. וַעֲשָׂרָה אֵינָן נֶחֱלָקִין, עַד שְׁיָהוּ עֶשְׂרִים: ה שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹכְלוֹת בְּבֵית אֶחָד, בְּזִמּוּן שֶׁמְּקַצָּתָן רוֹאִין אֵלּוּ אֶת אֵלּוּ, הֲרֵי אֵלּוּ מְצֻטָּרְפִין לְזִמּוּן. וְאִם לֹא, אֵלּוּ מְזַמְּנִין לְעַצְמָן, וְאֵלּוּ מְזַמְּנִין לְעַצְמָן. אֵין מְבָרְכִין עַל הַיַּיִן עַד שְׁיִּתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם. דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, מְבָרְכִין עַל הַיַּיִן וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם: ו בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים, מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם וְאַחַר כָּךְ מוֹזְגִין אֶת הַכּוֹס. וּבֵית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, מוֹזְגִין אֶת הַכּוֹס וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם: ז בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, מְטַבֵּל מַגֶּבֶת בַּמַּיִם וּמַנִּיחָה עַל הַשֻּׁלְחָן. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, עַל הַכֶּסֶת.**

פרק ח א אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁבֵּין בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל בְּסְעֻדָּה. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם: ב בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, טוֹטְלִין לְיָדַיִם, וְאַחַר כָּךְ מוֹזְגִין אֶת הַכּוֹס. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, מוֹזְגִין אֶת הַכּוֹס וְאַחַר כָּךְ טוֹטְלִין לְיָדַיִם: ג בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, מְקַנֵּחַ יָדָיו בַּמַּפָּה וּמַנִּיחָה עַל הַשֻּׁלְחָן. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, עַל הַכֶּסֶת.

יְהִיוּ יָדָיו נְגוּבוֹת יָפֶה, שֶׁמָּא כּוֹס הַיַּיִן אֶחוֹרֵיו טְמֵאִים מִפְּנֵי שֶׁנַּעֲשׂוּ רִאשׁוֹן שֶׁאַחוֹרֵיו טָמֵא, וְיִטְבְּאוּ אַחוֹרֵי הַכּוֹס הַמַּיִם שֶׁנַּעֲשׂוּ רִאשׁוֹן יְחַזְרוּ וְיִטְבְּאוּ אֶת הַיָּדַיִם, וְנִמְצָא אוֹכֵל בְּיָדַיִם טְמֵאוֹת: **ד) בית שמאי אומרים מְטַבֵּל** מַגֶּבֶת שֶׁמְּנַגְּבִין בָּהּ אֶת הַיָּדַיִם **בַּמַּיִם** מִגֶּבֶת שֶׁל מַיִם רִאשׁוֹנִים **וּמַניחה** אֶת הַמַּגֶּבֶת **לַשֻּׁלְחָן** לְצַנֵּף אֶת הַיָּדַיִם, שֶׁלָּהֶן לְצַנֵּף בָּהּ אֶת הַיָּדַיִם לְבַד, וְכֵן הַמַּגֶּבֶת לֹא יִנִּיחֶנָּה לְבַד, שֶׁמָּא יָבֹא הַכֶּסֶת וְיִטְבְּאוּ אֶת הַמַּגֶּבֶת וְאֶת הַשֻּׁלְחָן, דְּגָזוּ שֶׁמָּא יַנִּיחָה לְמַפָּה וְאֶת הַשֻּׁלְחָן שֶׁהוּא שֵׁנִי, וְיִטְבְּאוּ הַמַּשְׁקִין שֶׁבַּמַּפָּה מֵחֲמַת הַשֻּׁלְחָן וְיִטְבְּאוּ בָּאכֹל, וּמוּטָב